

súd, že M. F. bol podriadeným úradníkom, ktorý sa musel riadiť podľa príkazov svojho predstaveného riaditeľa D. N. Podľa týchto zistení vrchného súdu obžalovaný F. nebol poverený vedením obchodu a bol len podriadeným úradníkom, povereným účtovaním, teda vedením kníh. Ako taký musel sa síce obžalovaný F. starať o to, aby knihy boli vedené podľa zákona, pretože však nebol poverený vedením obchodu, nelze ho považovať za páchatel'a prečinu podľa bodu 2. § 416 tr. zák., lež len za pomocníka podľa bodu 2. § 69 tr. zák. v tomto prečine. Obžalovaný F. v tomto smere aj napáda rozsudok vrchného súdu, namietajúc, že nebol ani majiteľom podniku, ani členom správy, teda nemôže byť považovaný za úpadcu, a v najhoršom prípade by mohol byť považovaný len za pomocníka. Túto časť sťažnosti považoval najvyšší súd za založenú na bode 1 b) § 385 tr. p. a uznal ju v smysle horeuvedených vývodov za základnú. Preto pokračoval najvyšší súd podľa odst. 1 § 33 por. nov., zrušil rozsudok vrchného súdu čo do kvalifikácie činu obžalovaného M. F. a kvalifikoval čin tohoto obžalovaného za účasť podľa bodu 2. § 69 tr. zák. v prečine podľa bodu 1. § 416 tr. zák.

Obžalovaný D. N. uzatvára, že zostavením falošnej bilancie na rok 1923 nespáchal trestný čin, z toho, lebo medzi konkurzom banky, ktorý bol zahlásený dňa 31. decembra 1926, a medzi falošnou bilanciou z roku 1923 niet kauzálnej súvislosti a že medzi časom trestateľnosti tohoto prípadu vraj sa premlčala. Zmätočná sťažnosť však nemá právneho základu. Prečin zavineného úpadku je dovŕšený vyhlásením konkurzu, preto je mylný názor sťažovateľov, že čin obžalovaného by mohol byť premlčaný pred dňom 31. decembra 1926, ktorého dňa bol konkurz vyhlásený. Treba sa zaoberať teda len otázkou, či súvisí tu uvedený čin obvineného s konkurzom. Túto otázku treba riešiť kladne. Podľa zistených skutočností v dobe vydania falošnej bilancie bol majetkový stav banky už passívny a banka bola insolventná. Uverejnením falošnej bilancie bol zakrytý pred veriteľmi skutočný stav banky a tento čin obžalovaného bol súci k tomu, aby zabránil veriteľom urobiť kroky cieľom chránenia svojich záujmov, prípadne podaním žiadosti o vyhlásenie konkurzu. Sťažovateľ ani netvrdí, že od roku 1923 do konca 1926 by sa bol zlepšil majetkový stav banky a že po vyhlásení konkurzu veritelia by neboli trpeli škodu následkom toho, že pasíva kridatára prevyšovali aktíva. Pretože oddialením vyhlásenia konkurzu musela byť škoda veriteľov len zväčšená, lebo sa musely rozmnožiť len daňové a úrokové podlžnosti a výdavky spojené s udrzovaním insolventnej banky, je tu kauzálna súvislosť medzi vydaním falošnej bilancie a medzi zavineným úpadkom. Preto nemýlil sa vrchný súd, keď uznal obžalovaného D. N. vinným podľa bodu 3. § 416 tr. zák.

Čís. 4872.

Jde o zločin prípravy úkladů o republiku podle § 2, nikoliv jen o přečin § 17 čís. 1 zák. na ochr. rep., přistoupil-li kdo za člena úderného oddílu (Sturmabteilung) říšskoněmecké národně-socialistické strany dělnické a jeho činnosti se účastnil, věda, že programem strany je sloučení

všech Němců kdekoliv obývajících v jednu říši, a že úderné oddíly jsou cvičeny za tím účelem, by v případě provádění tohoto programu mohly obsadit cizí území, tedy též území Československé republiky.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1933, Zm I 673/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. července 1933, pokud Josef G., byv obžalován pro zločin přípravy úkladů o republiky podle § 2 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. byl uznán vinným toliko přečinem sdružování států nepřátelského podle § 17 čís. 1 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a obžalovaného Josefa G-a uznal vinným zločinem přípravy úkladů o republiku podle § 2 al. 1 zák. na ochr. rep. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., jehož se dopustil tím, že v dubnu a květnu 1933 v K. v Německu přistoupil jako člen k údernému oddílu (Sturmabteilung) říšsko-německé národně-socialistické strany dělnické, jeho činnosti se účastnil a takto se s ním spolčil k úkladům o republiku.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství právem vytýká napadenému rozsudku zmatečnost čís. 10 § 281 tr. ř. proto, že nalézací soud po právní stránce pochybil, shledav ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu jen přečinu podle § 17 čís. 1 zák. na ochr. rep. a nikoli zločinu podle § 2 téhož zákona.

Rozsudek zjistil skutkově — a z těchto zjištění nutno vycházeti ve zrušovacím řízení (§ 288 odst. 2 čís. 3 tr. ř.), poněvadž nejsou dotčena formálními výtkami veřejného obžalobce a obžalovaný nepodal zmateční stížnost —, že obžalovaný přistoupil jak ku říšsko-německé národně-socialistické straně dělnické, tak i do jejího úderného oddílu a že se účastnil některých jeho podniků, že programem národně-socialistické strany dělnické v Německu je sloučení všech Němců kdekoliv obývajících v jednu říši a že úderné oddíly jsou cvičeny za tím účelem, aby v případě provádění tohoto programu mohly obsadit cizí území, tedy též území Čsl. republiky. Tím je však zjištěna činnost obžalovaného, která odpovídá po objektivní stránce zákonným znakům trestného skutku spolčení se k úkladům a republiku, jež se mají státi pokusem o násilné přivtělení části území republiky cizímu státu (§ 2 al. 1 zák. na ochr. rep.). Zjišťuje-li rozsudek zároveň po stránce subjektivní, že obžalovaný dobře zná a je obeznámen s programem německé strany národně-socialistické i s účelem a cílem úderného oddílu, jak jej byl dříve zjistil, že obžalovaný přes to k této organizaci se dal a účastnil se její činnosti, ač věděl, že je nepřátelskou Čsl. státu, zjišťuje tím vše, co pro trestný skutek přípravy úkladů dle § 2 al. 1 zák. na ochr. rep. je předpokladem zlého úmyslu podle § 1 tr. zák. Obě pro zlý úmysl nezbytné složky duševní činnosti obžalovaného jsou takto zachyceny a jejich funkce zjištěna: složka seznávací, představa, že tu jsou skutečnosti

znamenající objektivní znaky trestného skutku, spolčení se k úkladu o republiku násilným odtržením části území a přivtělením jeho cizímu státu, i složka volní, t. j. rozhodnutí se obžalovaného k trestnému skutku, spolčiti se s tímto činitelem připravujícím úklady republiky, a tudíž též ku provedení onoho zla (přípravy úkladů). Slovy »dal se k této organizaci a její činnosti se účastnil, ač věděl, že je Čsl. státu nepřátelskou«, vyjadřuje rozsudek nepokrytě, když vědomí obžalovaného o způsobu tohoto nepřátelství organizace bylo před tím již zjištěno, že představa zla, trestného skutku, jež vzchází z jeho rozhodnutí, neměla zrážlivého vlivu na trestné rozhodnutí se obžalovaného (srov. rozh. n. s. sb. čís. 4068).

Neshledal-li nalézací soud při tomto stavu skutkových svých zjištění v činu obžalovaného podstatu zločinu § 2 zák. na ochr. rep. z důvodu, že ono jednání nevykazuje dosud známek, že by přípravné jednání k tomuto trestnému skutku úkladů dosáhlo toho stadia a zločinný úmysl se projevil takovým způsobem, aby možnost výsledků se přiblížila a byla ohrožena bezpečnost státu v určitém směru, požaduje pro náplň skutkové podstaty zločinu příprav úkladů daleko více, než co zákon vyžaduje. Ten stihá přípravné jednání, směřující k úkladům o republiku, jakmile se projevilo způsobem v § 2 al. 1—4 uvedeným, a tím je v zákoně samém vyjádřeno, že zákonodárce právě v tomto způsobu přípravných činů shledává již ohrožení zájmů republiky, bezpečnosti státu. Jak zrušovací soud vyslovil již v nál. čís. 2952, 4297 a 4660 sb. n. s., skutková podstata zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep. nepředpokládá, že by musily následky (úklady o republiku a ohrožení bezpečnosti státu) nastati ihned po činu (přípravách dle § 2) v rozsahu pro každého hned patrném, nýbrž stačí, když jednání je způsobilé, přivoditi možnost výsledku (to jest úkladného podniku i pozvolna a v budoucnu a ohroziti tak bezpečnost státu, a vypadají z dosahu § 2 tohoto zákona jen přípravy takové, jež jsou k dosažení protiprávního cíle vždy a za všech okolností (vůbec) nezpůsobilé. O tom však podle toho, co zjištěno napadeným rozsudkem, nelze mluvit v souzeném případě, a to tím méně, ano přiblížení se k výsledku nelze tu posuzovati jen podle toho, co v tomto směru podniká sám obžalovaný, nýbrž nutno zároveň hleděti k činnosti celé organizace, s níž se obžalovaný spolčil, jsa si vědom jejích cílů.

Poněvadž tudíž nalézací soud vlastní svoje skutková zjištění posoudil způsobem právně mylným, podřadiv skutek obžalovaného pod předpis § 17 al. 1 zák. na ochr. rep., bylo vyhověti zmateční stížnosti a zrušiti rozsudek jako zmatečný podle čís. 10 § 281 tr. ř., aniž bylo třeba se obíratí formálními výtkami stížnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. Jelikož pak zjištěné jednání obžalovaného při správném výkladu a použití zákona naplňuje jak po objektivní, tak i po subjektivní stránce skutkovou podstatu zločinu přípravy úkladů o republiku podle § 2 al. 1 zák. na ochr. rep., bylo podle § 288 odst. 2 č. 3 tr. ř. ve věci samé rozhodnouti tak, že se obžalovaný uznává vinným tímto zločinem. Tomu není na překážku okolnost, že obžaloba zněla na zločin podle § 2 al. 2 zák. na ochr. rep., neboť tím není nikterak dotčena totožnost inkriminovaného a souzeného skutku.